

EVROPSKE DRŽAVE MORAJO PLAČATI AMERIKI DOLG

PREDNO AMERIKA PRISTOPI K RAZSODIŠČU, MORA EVROPA ZADOSTITI VSEM OBVEZNOSTIM

Slepi senator iz Oklahome je zavzel odločno stališče napram evropskim dolžnikom. — Debata glede vojaškega bonusa. — Danes bo poslal Roosevelt senatu poslanico, v kateri bo priporočil sprejem Robinsonove predloge. — V soglasju z demokratsko platformo.

WASHINGTON, D. C., 15. januarja. — Nocoj se je zvedelo v Beli hiši, da sestavlja predsednik Roosevelt posebno poslanico, ki jo bo jutri poslal senatu. V nji bo priporočil predlogo demokratskega voditelja, senatorja Robinsona, naj se Združene države pridružijo svetovnemu razsodišču.

Predsednik se bo pri tem skliceval na platformo demokratske stranke, ki zahteva to pridružitve.

Senator Robinson je danes otvoril tozadevno debato. Rekel je, da bi se s tem Združene države na noben način ne vmešale v tujezemne zadeve, pač bi pa samo pokazale, da hoče Amerika vsepovsod sodelovati, kjer naj pravičnost nadomesti nasilje in teror, postavnost pa anarhijo.

Precej pozornosti je vzbudil govornik z opazko: Senat bo imel najbrž priliko baviti se s predlogi glede ustanovitve novega svetovnega tribunala, ki bo nadomestil sedanjo instance v Haagu.

Nasprotniki priključitve dosedaj še niso nastopili, toda prigrasila se jih je cela vrsta, med njimi tudi Borah iz Idaho in Johnson iz Californije.

Jutri bo imel svoj glavni govor Johnson, takoj za njim pa Borah.

Senator Capper iz Kansasa je dejal: — Danes je šesta obletnica dne, ko je bil odobren Kelloggov pakt. In kaj vidimo danes? Vse države tekmujejo, kako bi se bolj oborožile druga proti drugi. To je zadosten dokaz, da je Kelloggov pakt skoro brez vsakega pomena.

Ameriška vlada zahteva za vojaške svrhe tisoč milijonov dolarjev. Ta vsota je za celih 65 odstotkov večja od vsote, ki jo je zahtevala pred poldrugim letom.

WASHINGTON, D. C., 15. januarja. — Na predlog senatorja Robinsona je senat postavil na dnevni red vprašanje glede pristopa Združenih držav k svetovnemu razsodišču. Slepi senator iz Oklahome Gore je takoj naznanil, da bo k tej predlogi dostavil svojo zahtevo, da se morajo države, ki pripadajo k razsodišču, pa so dolžne Združenim državam, najprej zavezati, da poravnajo svoj dolg, predno Združene države pristopijo k razsodišču.

"Ako te države svoje obljube, da nam bodo plačale, ne drže, bodo ravno tako malo držale svoje obveznosti, ki jim jih nalaga svetovno razsodišče," je rekel Gore.

Senator Robinson je rekel, da bo jutri pričel debato glede pristopa in bo predlogo podpiral. Ta debata pa bo zaradi drugih njunih zadev večkrat preložena in bo prišlo do konečnega zaključka šele v nekaj tednih.

V poslanski zbornici je kongresnik Vinson stavil predlogo glede plačila bonusa veteranom. Vinsonova predloga zahteva izplačilo bonusa v gotovini. V predlogi pa Vinson ne pove, od kod naj se vzame denar za plačilo bonusa, ki znaša dve milijardi dolarjev. Narodni dolg bi torej narastel za dve milijardi.

Kongresnik Patman, ki je takoj v pričetku sedanjega zasedanja stavil svojo predlogo glede bonusa, je rekel, da Vinsonovega predloga ne bo podpiral, ker bi morala vlada izdati bonde. Patman pravi, da naj vlada tiska denar in ž njim plača veteranom bonus.

Sporazum med Jugoslavijo in Madžarsko

NEMČIJO HOČEJO NAZAJ V LIGO

Anglija bo priznala enakost Nemčije, ako je Nemčija za razorožitev. Razprava o položaju pri ministrski seji.

London, Anglija, 15. jan. — Anglija je pripravljena pričeti z Nemčijo politično "trgovino". Da se iz versailleske pogodbe črtajo vojaške določbe, ki prepovedujejo Nemčiji oboroževanje, bi se morala Nemčija zavezati, da podpiše splošno pogodbo glede omejitve oboroževanja.

To poročilo prihaja iz zanesljivih krogov in po končani ministrski seji, ki je razpravljala o splošnem evropskem položaju, ki se je zadnje čase znatno izboljšal, zlasti vsled francosko-nemškega zblizanja glede vprašanja v Saarju in še posebno vsled za Nemčijo ugodnega izida saarskega plebiscita.

Na podlagi izboljšane političnega položaja bo Anglija skušala pridobiti Nemčijo, da se vrne v Ligo narodov.

Angleška vlada je sklenila, da vpliva na Ligin svet, da hitro odloči, da se Saar vrne Nemčiji, ker je Nemčija dobila veliko večino pri plebiscitu. Vladni krogi so vsled tega mnenja, da bo Saar že v nekaj dneh združen z Nemčijo.

Anglija bo tudi nasprotovala, da bi bilo Posarje deljeno. Versailleska pogodba namreč daje Ligi narodov pravico, da razdeli pokrajino v okraje in izroči Franciji one okraje, ki so pri plebiscitu glasovali za Francijo.

Zunanji minister Sir Johnson se je malo pred začetkom pomembne ministrske seje vrnil iz Ženeve ter je takoj imel konferenco z ministrom, predsednikom Ramsey Mac Donaldom. Sir John Simon je na seji tudi poročal, da je Francija pripravljena zavzeti proti Nemčiji prijaznejše stališče. Simon je rekel, da je francoski ministrski predsednik Flandin pripravljen dosedanjemu nemško oborožitvi, ki je proti versailleski pogodbi, priznati za postavno. To bo storila tudi Anglija.

Po versailleski pogodbi je orožje Nemčije, zlasti napadalno orožje zelo omejeno. Anglija in Francija pa sta stalno dolžili Nemčijo, da krši vojaške določbe versailleske pogodbe.

Poveljnik American League Frank N. Belgrano je prišel v Washington, da bi pridobil senatorje in kongresnike, da glasujejo za Vinsonov predlog.

Vinson pravi, da mnogo veteranov dobiva zvezno podporo, ki bi odpadla, ako bi veterani dobili izplačan bonus.

STROKOVNE ORGANIZACIJE SO POTREBNE

Načelnik NRA priporoča industrijalcem, naj bodo nekoliko bolj opustljivi napram delavcem.

Detroit, Mich., 15. januarja. Donald R. Richberg, voditelj narodnega gospodarskega sveta, je danes posvaril industrijalce, ker ne priznajo delavcem pravice do organizacije.

Govoril je pred narodno zvezo prodajalcev avtomobilov ter rekel, da je želja administracije, da bi vse velike delavske skupine imele primerno organizacijo, kar bi bilo v interesu delavcev, delodajalcev in splošnosti.

Ako delodajalci ne bodo priznali delavcem pravice do organizacije, se bodo slednji organizirali kot volivci ter z glasovnico izsilili svoje zahteve. Posledica tega bo, da bodo razmere v industrijah regulirane potom postav, namesto potom medsebojnega sporazuma.

Zaenkrat se delodajalci še lahko pogajajo z delavci, če bodo pa preveč trdovratni, bodo imeli opravka s postavami. Delavske organizacije bodo namreč postavno priznane in njihovi pogoji po postavi zagamčeni.

Največji odpor strokovno organiziranega delavstva je proti kompanijskim unijam. Delavcu je treba dati svobodo, da se zamore pridružiti tej ali oni organizaciji. Delodajalec, ki sili svoje uslužbence v kompanijsko unijo, bo prej ali slej občutil posledice na svoji lastni koži.

KUNOV TOVARIS SE ZAGOVARJA

Budimpešta, Madžarska, 14. januarja. — Bivši notranji komisar v kratki komunistični vladi Bela Kuna, Matija Rakosy se mora zagovarjati zaradi obdolžbe 27 umorov, 17 prigovarjanj k umoru, zaradi goljufije in drugih zločinov.

Ko je leta 1919 propadla komunistična vlada, je Rakosy pobegnil v Rusijo. Leta 1929 se je vrnil, da bi razširjal komunistično propagando. Bil je aretiran in leta 1931 obsojen na tri leta ječe in trdo delo.

HAUPTMANN JE ZASLEDOVAL DR. J. CONDONA

Ko je dr. Condon pisal brzojavko Lindberghu, ga je Hauptmann opazoval. — Obtežila priča proti Hauptmannu.

Flemington, N. J., 15. jan. — V času, ko se je profesor dr. John F. Condon pogajal za odkupnino za Lindberghovega otroka, ga je Bruno Richard Hauptmann zasledoval, da se prepriča, ako ga dr. Condon ne skuša zapeljati v policijske mreže.

To je ponedeljek pričala Miss Hildegard Alexander, ki je model v neki trgovini za ženske obleke v New Yorku.

Miss Alexander je pred sodiščem spoznala Hauptmanna kot moža, ki je stal za dr. Condonom, ko je pisal brzojavko Charlesu A. Lindberghu na Fordham železniški postaji New York Central železnice ob času, ko se je dr. Condon pogajal za "Johnom" za odkupnino. Miss Alexander je rekla, da je postala pozorna na dr. Condona, katerega je poznala iz šole, ker je bil nervozen, vsled česar je tudi jezo gledala moža, ki je dr. Condona opazoval. In po njenem zatrdilu je bil ta mož Hauptmann.

Iz njenega pričevanja je sedaj jasno, da je Hauptmann dr. Condona zaupal, ker se je prepričal, da ga ne misli izdati policiji, vsled česar se je brez strahu sestajal z dr. Condonom na pokopališču, kjer sta se pogajala za odkupnino.

Trenton, N. J., 15. januarja. Dr. John F. Condon si je tako vzel k sreči, da je brezuspešno plačal Lindberghovo odkupnino \$50,000, da se je tedaj odločil, da bo popisal celo svoje delo pri posredovanju in bi prodal spis kakemu listu, da bi mogel Lindberghu plačati 50 tisoč dolarjev.

Condonov zet Ralph Hacker je rekel, da je dr. Condon od več listov in magazinov prejel ponube, da popiše svoje delovanje pri posredovanju. Ponudbenih mu je bilo več tisoč dolarjev, toda nobena ponudba ni znašala \$50,000.

Dr. Condon je bil zelo potrten, ker ni mogel Lindberghu vrniti otroka, še bolj pa ga je potlo, ker je zastoj plačal odkupnino. Zato je šel k Lindberghovemu odvorniku in prijatelju Henryju Breckenridgu ter mu rekel, da bo od časopisov sprejel ponudbo samo da bo mogel Lindberghu plačati. Breckenridge se mu je zahvalil, toda rekel, da to ni potrebno.

HUD MRZ NA BALKANU

Dunaj, Avstrija, 14. januarja. — Proti koncu prejšnjega tedna so hud mrz in veliki viharji napravili veliko škodo na Balkanu.

PRIJATELJSKI SESTANEK OBEH OBMEJNIH KOMISIJ

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 15. januarja. — Mešana jugoslovanska in madžarska komisija se je sestala v obmejni madžarski vasi Udverd, da razpravlja o vprašanju glede obmejnih krajev.

V HAVANI JE KONČAN ŠTRAJK ZDRAVNIKOV

Bolnišnice bodo zopet nastavile tri odslovljene zdravnike. — Tudi druge stavke so končane.

Havana, Kuba, 15. januarja. Stavka zdravnikov v vseh mestnih bolnišnicah, ki se je pričela pred enim tednom, je bila sedaj poravnana, ko je poslušajoči havanski župan dr. Domingo Macias pristal, da zopet namesti troje zdravnikov, ki so bili odpušteni, vsled česar je prišlo do stavke. Druge zahteve stavarjev bo skušal poravnati posredovalni odbor.

Ko je župan podal svojo izjavo, so zdravniki imeli zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno, da se zopet vrnejo na svoja mesta.

Delavci na viaduktu v Havani so odložili napovedano stavko do časa, ko bo predsednik Mendieta imenoval novega župana mesto dr. Mignuela Marianu Gomeza, ki je odstopil, ko so zdravniki zastavkali. Vseučiliški dijaki pa so svojo stavko še podaljšali za dva dni.

Stavkajoči uslužbeni v delavskem departamentu so sklenili, da se vrnejo na delo, ko jim je delavski tajnik Rogelio Pina naznanil, da ustreže njihovim zahtevam. Tudi uradniki v uradu za census se bodo vrnili na delo, ker jim je vlada obljubila, da jim bo plačala vso zaostalo plačo.

NEZAPOSLENOST V NEMČIJI

Berlin, Nemčija, 15. jan. — Kot naznanja delavski urad, je v decembru poskočilo število nezaposlenih za 252,000 ter znaša skupno število nezaposlenih 2,604,000.

Leta 1934 se je pričelo z 4,058,000 nezaposlenimi, vsled česar je imel predsednik Hitler s svojo borbo proti nezaposlenim toliko uspeha, da je v enem letu znižal število za 1,454,000.

NAROČNIKE V OKOLICI PITTSBURGHA

bo konci tega tedna obiskal naš zastopnik

Mr. Joseph Pogačar. Vsi oni, ki jim je naročnina potekla, so dobili opomine. Če koga Mr. Pogačar slučajno ne obišče, naj nam pošlje naročnino naravnost.

Uprava G. N.

Komisija bi se imela sestati že 9. decembra, pa je bila zaradi umora kralja Aleksandra preložena.

Cela obravnava je potekla v zelo prijateljskem duhu in prišlo je do popolnega sporazuma glede obmejnega prometa, glede obdavljenja prebivalcev, ki imajo svoja posestva na obeh straneh meje in o drugih sličnih zadevah.

Predno se je seja pričela, je načelnik madžarske delegacije izrazil globoko sožalje Madžarske vsled smrti kralja Aleksandra.

Sklenjeno je bilo, da se komisija zopet sestane 15. aprila v Jugoslaviji in v bodočnosti vsake tri mesece, da se prepričajo kakšni neprijetni dogodki na meji.

Po končani seji je načelnik madžarske delegacije priredil Jugoslovonom svečan banket.

Budimpeštanski krogi polagajo veliko važnost na prijateljsko razpoloženje pri seji obeh komisij, kar smatrajo za dobro znamenje za bodoče odnose med obema državama.

5 SOCIJALISTOV IZKLJUČENIH IZ STRANKE

Izključeni člani so pripadali revolucionarnemu odboru ter so so propagirali diktaturo proletarijata.

Buffalo, N. Y., 15. januarja. Danes je podružnica socijalistične stranke za Erie okraj izključila pet članov.

Kot vzrok izključitve navedejo, da so pripadali revolucionarnemu odboru, ki zagovarja oboroženo vstajo in diktaturo proletarijata.

Izključeni so: Rev. Herman J. Hahn, pastor tukajšnje evangeljske cerkve; W. B. Chamberlain, profesor na tukajšnji univerzi; G. C. Brickner, član sveta nezaposlenih, Amparo Diaz in Jean Guthrie.

Tajnik stranke R. A. Hoffman je rekel, da so bili zato izključeni, ker niso hoteli razpustiti revolucionarnega odseka. Pastor Hahn ni hotel dati nobenega pojasnila. Pravi, da bo pojasnil svoje stališče šele tedaj, ko bo o izključitvi oficijelno obveščen.

Naročite se na GLAS NARODA, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JOHN LOBROOCK:

V SENCI JEŽEVE SLAVE

Kakor se spodobi ljudem skromnih razmer in zmernih čednosti, jaz in moja žena v našem mestnem okraju nisva bila prida znana. Držala sva se nekako ob strani ali bolje, drugi so se držali nasproti nama ob strani. Imava srečo ali nesrečo, da živiva v modernem mestnem okraju, v okraju vil, kjer je vsak drugi prebivalec hišni posestnik. In razumljivo je, da čuti hišno-posestniška gospoda nasproti nam nekako gosposko usmiljenost in da nas gledajo z viška. Večen razredni boj! V kolikor se s kom poznamo, so to vsekoli stranke iz pritličja gosposkih vil. Enaki z enakimi. In če so se hoteli gosposki otroci kdaj kaj bolj spoznati z mojnimi otroci, jih je brž minila volja:

"A, pustijo, njen oče piše za časnik! To so berači..."

Tako so svarili starši svoje hčere, če so jih videli skupaj z mojo hčerko. Kajpada so bili otroci iziščenega okusa in so se ravnali po svojih očetih...

Tedaj sma po nankrat, brez naše volje, postali slavni.

Že dolgo je bila moja žena tožila, da jo ščurki naravnost more. Ščurki tu, ščurki tam. Če je slaba kava, so krivi ščurki, če večerja ni v redu, zopet ubog ščurki; če ženo boli glava, imajo tudi to na vesti ščurki, ker se mora z njimi neprestano vojskovati. Jaz prav za prav nisem nikoli opazil teh ščurkov, a žena me je neprestano prepričevala, da jih je hiša polna, tako da sem se začel pogledovati tudi jaz bati teh nevarnih, grozanskih živali. Nič ni pomagalo, treba se je bilo pripraviti na odločen boj s tem zakletim sovražnikom našega doma. Nisem jih mogel pustiti, da bi se po mili volji ščeperili po hiši, če že za drugega ne, pa zato, da mi žena ne bi mogla očitati nerazumevanja nasproti njenim težavam in neprilikam. Tako tedaj mi ni ostalo drugega, kakor da poizvem pri znanjih in prijateljih, s čim bi pregledal te nevarne in neljube goste vsake poštene hiše. Nekdo mi je svetoval, naj kupim nekega zelenega prahu,

spričo katerega bodo tudi ščurki od jeze namah pozeleneli; drugi mi je rekel, da je to sredstvo brez vsakega pomena, ampak da naj namočim kruh v vladkor, ga polijem z neko tekočino itd. — to bo pregnalo vse ščurke ne samo iz mojega stanovanja, marveč tudi iz vseh sosednjih. Nazadnje mi je neki moj prijatelj, ki pogosto hodi na lov, a divjačino redno kupuje na trgu, zaupno rekel, da je najboljšo sredstvo proti ščurkom, ako kje doblim ali kupim ježa, pa ga spustim v stanovanje, kjer ima prost dostop v vse prostore. V par dneh ne bo nikjer več niti sledi za ščurki. Saj če bi bilo lepo vreme, bi šel sam na lov in mi ulovil ježa, a vreme ni ugodno in tako je najbolje, da ježa kupim. Sicer bi moral kdosi gverati kako dolgo čakati.

Navdušen sem razodel skrivnostno odpomoč proti ščurkom svoji ženi. Vsa vesela sva šla skupaj na trg, da kupiva ježa. S seboj sva vzela torbo iz močne mreže, da bi ga spravila vanjo.

"Gospa," se oglasi malo dekletce ciganske barve, "kupite mojega ježa. Je čisto domač in mu je ime 'Bucek'."

Kupila sva ga. Ponosno sva šla s trga, nekaj časa sem nesel ježa jaz, nekaj časa žena. Vsa razigrana sva se pogovarjala, kako je bilo že davno čas, da bi imeli v hiši kako žival. Gospoda ima svoje gosposke pse, mi bi pa mogli imeti vsaj kako mačko, pa ko se mačke ni smo imeli, nam bo zdaj ta jež kar prav prišel. Le kako je srčkan in inteligenten. Takoj je opazil luknjico v mreži — oči dokaz intelligence — in pomoli skoznjo svoj mali, ostrí smrček. Naj le, naj, živel ta smrček, ki bo vsem ščurčjemu rodu zavljal vrat!

Vsa razigrana jo tako ubirava proti domu, ne ozirajoč se ne na desno ne na levo, in vzhlicna misli na to, kako se bo naša najmlajša kar veljala od veselja, ko bo videla to zavajeno živalico z ostrimi iglami na grbi. Ko je bila spet vrsta na ženi, da nese ježa (kar prepirla sva se, kdo naj ga ne-

se!), sem se slučajno malo ozrl in iznenaden obstal. Za nama je šla truma otrok, a med njimi je bilo tudi nekaj odraslih. Vsi so se blaženo smehljali in naju zavistno gledali.

"Kaj, ti tepec, to je morski prešček."

"Ti si neumen ko bik. To ni morski prešček, to je jež."

"Gospod," se zdaj obrne name najbližji, "ali je to morski prešček ali jež?"

"Jež, otrok, jež!"

"Jež, kako je lep! Gospod, dajte, ga vam bom nesel jaz!"

"Ti, osel, kaj ga boš ti nosil! Ali ne vidiš, da ga nese gospod?"

"Samo pogledj, kako ima lepo glavičico, kakor naš kuža!"

"Ho-ho-ho... vaš cucek ima prešček gobe!"

Za temi so prišli drugi, odličnejši, kajti že smo bili v našem okraju. Zdaj ni bilo več slišati izrazov kakor "osel", "tepec" in podobnih, namesto tega so se slišali izbrancejši pridevniki: srčkan, zlat itd. Ko sva šla po naši ulici, se je nabralo za nama vedno več otrok, skozi okna so pa ponosno gledale matere...

"Kdo pa je tisti gospod, ki je nesel ježa?"

"Le kako srčkan je jež!"

"To je pisatelj John Lobroock, stanuje na spodnjem koncu naše ulice."

"A ta, ki gre z njim, je gotovo njegova gospa... Ljubezni ljudje."

"Ampak, čemu jim bo jež?"

"Gospod," slišim z nekega okna, "čemu pa vam bo jež?"

"Za ščurke, izvrsten uničevalec!"

"A res, hvala lepa! Tudi jaz ga kupim. Le kako je dražestni!"

In poslej, poslej nimam več miru. Ko grem po ulici, me vsak pozna, vsak pozdravlja:

"Dober dan, gospod Lobroock, kako se vam godi?"

"Hvala, bo že."

"Res, kako je z ježem?"

"Hvala za ljubeznivo vprašanje, izvrstno... kar izvrstno."

"Saj res, gospod Lobroock, vi že tako dolgo stanujete v naši ulici, celo najbližji sosedi

smo, pa se nikoli ne seznanimo. Ali ne bi prišli k nama na čaj? Vemo, zvedeli smo, da ste pisatelj. Kdo bi dejal! Izgledate čisto navadno! Ej talent ni vsakemu zapisan na čelu! Resnica! Ampak prav res, pridite k nam na čaj. Recimo jutri popoldne ob štirih. Velika družba bo. Vsem boste dobrodošli."

"Lepa hvala, dobro, bom pa prišel, a res bi se vam ne bilo treba truditi."

"Oh, prosim vas, vaš jež užiiva take simpatije v naši hiši. Torej na svidenje!"

"Na svidenje!"

Ni mi preostalo drugega, kakor da sem se preselil v drugo ulico. Kajti, verjemite mi, da ne želim biti preveč slaven.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO A A DOPIŠNIKI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

— Mrtvega so našli v postelji na njegovem domu v West Allisu, Wis., Fr. Močnika, staršega 65 let. Mučila ga je nahuha že dolgo let in ga je končno zadušila v spanju. Tu zapuščena bolna žena, dva sina in eno hčer. Doma je bil iz St. Janža v Savinjski dolini na Štajerskem in je še mladol odšel po svetu. — Bil je premoglar na Nemškem in v Ameriki.

— Na novega leta dan je smrt pokosila zopet enega naših pionirjev mnogoletnega naseljence, Petra Majerle. Pokojni, ki je bil 66 let star, je bil bolan samo en dan. Na staro leto ga je zagrabil žledoladni krč, nakar so ga odpovali v Memorial bolnišnico na Larium, kjer je pa po eno dnevno trpljenje podlegel na akutni neprebavi. Bil je vdovec.

— V soboto, 29. decembra je preminula na svojem domu na farmi, ki se nahaja za West Tamarackom, Mich., Mary Brozovich, mnogoletna naseljanka, v starosti 70 let. Pokojna, ki je s soprogom in družino bivala na omenjeni farmi, že več kot 30 let, je bila do zadnjega delavna in četudi ni bila zadnje čase več pri dobrem zdravju, vendar je prišla na smrt nepričakovano. Poig soproga zapuščena pokojna enega sina in osem omoženih hčera ter 36 vnukov in vnukinj.

— Daily Worker" prinaša poročilo iz Moskve o slučaju hrvatskega delavca John Zilića, ki je bil deportiran iz Združenih držav v Rusijo, kjer je danes član nekega lokalnega sovjeta v Rusiji.

Zilić je prišel iz Jugoslavije v Ameriko pred tridesetimi leti ter je delal v jeklarskih plavžih v Pennsylvaniji. V znanem "Woodlawn slučaju" je bil z več drugimi delavci aretiran ter vsled komunističnih aktivnosti obtožen "izdajstva". Nekateri izmed obtožencev so bili obsojeni v ječo, druge pa se je deportiralo. Med slednjimi je bil Zilić, ki je bil na lastno željo deportiran v Rusijo. V Rusiji je Zilić dobil delo v novem jeklarskem mestu Magnitogorsk v Uralu, ki ga je sovjetska vlada zgradila tekom svojega prvega petletnega programa. V gorovju, ki je polno železne rude, se danes dviga industrijsko mesto z jeklarskimi tovarnami, ki producirajo dnevno 4000 ton jekla. Zilić je s skušnjami, katere je dobil tekom 30-letnega dela v ameriških plavžih, kmalu postal eden prvih delavcev. Delal je navdušeno in tudi druge učil. Vsled svoje izurjenosti je bil kmalu povišan za špeciialista, in ko sa se nedavno vršile volitve, so njegovi delavci pokazali spoštovanje, ki ga gojijo zanj, s tem pa so ga izvolili svojim zastopnikom v mestnem sovetu v Magnitogorsku.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

257

XXV.

Ko so zgodaj zjutraj znova krenili na pot, je poročnik opazil, da njegov konj ne hodi več tako kakor prej.

Zdelo se je, da mučijo ubogo žival hude bolečine tako, da se mora večkrat ustaviti. Poročnik je povedal to Indijancu ter mu obenem izrazil svoje začudenje, da drugi konj ne kaže nobenih podobnih znakov, čeprav ima za seboj isto pot.

Indijancec je malo pomislil in odgovoril: — Potruditi se hočem, da vam preskrbim drugega; v ta namen pa moramo skozi gozd na drugo stran.

Marjana je zadržala, ko je Indijancec spregovoril o poti skozi neprodorne goščave velikega pragozda.

Zle slutnje so jo vedno bolj mučile, pa naj si je poročnik še tako prizadeval potolažiti jo.

Toda drugega izhoda ni bilo in odločno sta krenila za Indijancem v goščavo.

Indijancec je šel naprej in kazal pot popotnikom, ki sta vodila konja na uzdi.

— Kdaj pa prispemo tja, kamor nas vodite? — je vprašal poročnik Indijancec čez nekaj ur naporene hoje.

— Papay upa, — je odgovoril Indijancec, — da bo to še nocoj. Marjana je zadržala od strahu. Indijancem so se bile oči divje zaiskrile. Ta izraz na njegovem obrazu je sicer takoj zopet izginil, vendar ga je pa Marjana opazila.

Nehote je segla z roko za pas, kjer je imela spravljeno bodalo.

Tako se je prepirala, da je bodalo dobro spravljeno in da ga ima vedno pri rokah.

Od tistega trenutka Marjana ni imela več miru. V bujni domišljiji je videla vse polno nevarnosti in muk.

Molče so nadaljevali pot, hodili so zelo počasi, ker so se morali prerivati skozi goščavo. Večkrat so se morali tudi vrniti in napraviti velik ovinek, ker bi sicer ne mogli naprej.

Po dolgih urah naporene hoje se je Indijancec naenkrat ustavil, kakor da ne ve dobro za pot.

— Veliki Duh je nam postavil na pot ne premagljive ovire, je dejal končno: — poti ne vidim več.

— Kaj? — je vzkliknil poročnik presenečeno.

Toda Indijancec se ni ustrašil strogega poročnikovega pogleda.

— Da, — je nadaljeval, — Papay prvič v življenju ne vidi poti pred seboj. Veliki Duh je razpredel okrog in okrog mrežo srebrnih in priblizhal drevo drevesu, zavalil je skale na pot... Veliki duh je vseomogočen. Njegov je gozd, njegova je prerija in puščina, njegove so reke in potoki... Veliki duh lahko stori, da se zemlja odpre in nastanejo prepadi, da dvignejo drevesa svoje krone pod nebo ali jih pa spuste do tla. Veliki duh je gospodar in Papay se mora ukloniti njegovi volji.

Po teh besedah se je Indijancec dotaknil s čelom zemlje.

Marjana je pomembno pogledala svojega moža. In kakor da je šinila tisti hip tudi njemu v glavo ista misel, je stopil pred Indijancec, držeč pištolo v roki.

— Naprej moramo! — je vzkliknil energično. — A če je Veliki Duh res hotel vse to, kar si prav kar naštel, ga je gotovo omehčala tvoja molitev. Naprej torej, odvedi naju iz tega gozda, kajti tam zunaj bomo lahko dobili spočite konje.

S povdankom je pokazal Indijancem orožje in pripomnil:

— No, le urno naprej.

Indijancec je hitro vstal.

— Pojdim, — je dejal, hotoč prijeti za uzdo konja, ki je nosil poročnikovo popotno torbo.

Toda poročnik je zadržal njegovo roko, rekoč:

— To opravim sam.

Tudi Marjana ni sedela v sedlu.

Indijancec je končno krenil naprej. Toda čim več poti so imeli za seboj, tem težje so se prerivali skozi goščavo.

Poročnik in Marjana sta nekaj časa molče sledile Indijancu. Kot sta pa spoznala, da postaja položaj vedno slabši, sta izjavila, da nočeta več naprej.

— Vrniti se moramo po isti poti, — je dejal poročnik.

Marjana se je naslonila na njegovo ramo in nehote je začutila potrebo močne zaščitne roke nad seboj.

— Ne! — je odgovoril Indijancec. — Vrniti bi se ne mogli tako lahko, ki jih je Veliki duh

oživel, da bi nas zopet in zopet obkolila vedno, kadar smo skoraj že našli izhod... Veliki duh noče, da bi prišli iz tega gozda, in Papay bo ubogal.

Zdaj ni bilo več mogoče dvomiti o Indijancevih slabih namenuh.

Poročnik mu je nastavil samokres na prsa in zaklical:

— Ali bi mogel Papay izdati tiste, ki so mu plačali, da bi jih vodil?

— Papay ni izdajalec, — je odgovoril Indijancec, ne da bi se zmenil za grožnjo.

— Gotovo poznaš gozd in obljubil si pokazati nama pot, — je nadaljeval poročnik...

Potem se je pa razburil in oči so se mu srdito zaiskrile.

— Kaj si nama pa govoril o čudežih, ki jih dela bitje, zapovedujoče drevesom in grmom, naj nam zastavijo pot! Ni Velikega duha, ki bi mogel predstavljati drevesa in zapirati nam pot! Odvedi naju od tod ali pa te ustrelim kot podlega izdajalca, kot zločince, ki je naju zapeljal na ta kraj, da bi naju oropal in umoril!...

— Ubijte Papaya, če hočete, — je odgovoril Indijancec s hlinjeno ponižnostjo in udanostjo v voljo usode, — in Papay pojde poklonit se k nogam Velikega duha, ki mu nakloni večno srečo na dnu Velikega jezera.

In Indijancec je razprostrl roke ter odkril prsa, kot da pozdravlja bližajočo se smrt.

Poročnik je v zadregi obstal, ne da bi vedel, kaj naj počne. Njegove oči so srečale Marjanin pogled. In oči mlade žene so izražale vso grozo in vso jezo, ki je kipela tisti hip v nji. Toda Marjana se je premagala in dejala je Indijancu:

— Ne gre mi v glavo, da bi naju hoteli izdati... Mislim celo, da... vam v polni meri zaupam. Če se vam torej treba ničesar bati, če storite vse, kar je v vaših močeh, da pridemo srečno iz tega strašnega gozda.

Marjana je govorila mirno, toda premagovalec se je zelo težko. Prijela je celo poročnika za roko in odvrnila na Indijancec namerjeni samokres, da bi lopovu dokazala, da se mu ni treba ničesar bati.

Papay se je molče priklonil, ne da bi pogledal mlado ženo. Vendar jo je pa neprestano opazoval s slabo prikritim divjim izrazom v očeh.

Ni mu bilo težko razumeti, da sta popotnika vsa zbegana, da poročnik temeljito razmišlja o koščljivem položaju in da kljub temu ne more poskusiti odkriti se izdajalca, ker bi se položaj s tem še poslabšal, saj bi ostala z ženo sama sredi divjega pragozda.

Indijancec je čital vse to iz pogledov obeh popotnikov. In ne da bi se zmenil za Marjanin nasvet je odgovoril:

— Papay je dal besedo, da bo pokazal popotnikom pot. Če ne more naprej, je to volja Velikega duha.

Potem se je pa ozrl na poročnika in nadaljeval:

— Papay se ne boji mreti; kadarkoli ga pokliče Veliki duh, je pripravljen... in pojde srečen, da se sestane s svojim očetom in svojimi predniki na livadah Velikega jezera...

Ta čas je šinila poročniku v glavo nova misel. Ni več dvomil, da je Indijancec oropal popotnike, ki so se mu bili zaupali. In zato mu je dejal:

— Papay gotovo ve, kaj se mora žrtvovati Velikemu duhu, da nam dovoli priti iz tega pragozda... Sicer pa lahko Papay pokliče Velikega duha in ga vpraša, kakšno žrtev bo zahteval od nas za svojo naklonjenost.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

SLOVENSKO-AMERIKANSKI

KOLEBAR

ZA LETO 1935

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA
IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York, N. Y.

SAMOSTANSKI LOVEC

(ROMAN IZ 14. STOLETJA)

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

Zopet je imel težek dan za seboj. Na potu domov proti koči je pričel čutiti utrujenost; v tem divjem viharju, v tem snegu in tekoči vodi to ni bila zlozna hoja, temveč borba pri vsakem koraku. Že se je mračilo, toda, dokler je nad planino plaval še kak odsev svetlobe, ni mogel misliti, da bi se vrnil v svojo koč. Na visoki gorski rebri je hotel počakati prihod noči.

Ko pride na vrh, mu v rdeči zarji miga nasproti mogočen križ; nad njim se je spenjala streha, v tramih so tičali zebliji, toda manjkala je podoba križanega Odršenika; po božni planinski kmetje so ga jeseni sneli s križa, da ne bi trpel v zimskem mrazu in pod težo snega in pred plazovi.

Hajmo se odkrije in moli. Nato pa poklekne pred križem, se nasloni na stebel, sklene roke za tilnikom in s trudnimi očmi, ki so že hrepenele po spancu, gleda okoli sebe. V kratkih sunkih, ki so pojemale, pa zopet vstajali z večjo silo, je pihal veter mimo njega.

Proti strmim skalnatim stenam se je vlekel več kot sto let star, vsled viharjev in plazov zelo opustošen topolov gozd, kateremu je križ dal ime; imenoval se je "križev gozd". Markaturo jutro je že prišel Hajmo do tega gozda, da je slišal prvo jutranje petje divjega petelina. Toda za tega ponosnega samotarskega ptica, pernatega pevca gozdne ljubezni je bilo pomladansko jutro še prehladno, da bi pričel svojo vroče ljubezni polno pesem.

Na levo križevke višine se je razširjala skalnata dolina, ob čiji nasprotni strani v senci posameznih smrek je stala lovčeva kočica in poleg večja kočica, v kateri sta imela navado prenočevati gospod Henrik in samostanski oskrbnik, kadar sta prišla zasledovat divjega petelina. In ob podnožju te doline se je razprostiral mogočni gozd, ki je obdajal snega že prosto planino in se je spuščal v globino, kjer je ležalo jezero.

Hajmo ni mogel videti jezera, kakor tudi ne samostanske zemlje v dolini. Niže ležeči gorski vrhovi so mu zabranjevali razgled. Toka okoli njega se je v veliko daljavo nutil krasen razgled. Politi z rdečim žarenjem zahajajočega solnca so kipeli v višave mogočni sneženi grebeni nad temnim morjem gozdov. Noben oblak ni kalil jasnega pomladanskega neba; gorskih vrhov niso obdajale megle in brez soparice in meglene mreže je ležalo nižje gričevje.

Pod dolgim vdihom sape se dvignejo Hajmove prsi; pri tihi grozi, sredi viharja in piša se ga loti sanjavi polsen. Nato pa se naglo zdrami ter se zgane skoro ginjen v praznovernem strahu.

Mlado dekle stoji pred njim z velikimi, strmečimi očmi. Odmeva njenih korakov ni slišal, ni je videl, ko se je prikazala čez rob vrha. Stala je pred njim, kot bi stopila iz zraka. Po njeni nežni postavi, lepo izrezanim obrazom in po njenih globokih čarobnih očeh, katere so obdajali črni kosmi razpuščenih las, in v tankem rdečem krilu, ki ga je odnašal veter, jo je bilo mogoče primerjati z ono vilo, ki stanuje daleč v gozovih in včasih stopi v luč zemlje, da osreči človeškega otroka s svojimi darovi.

In v svoji roki nosi majhno košarico. Kaj pač more biti v njej? Blesteč nakit, biseri, dragi kamni?

Hajmo čuti, kako ga spreleti lahna zونا. Sedaj pa se mora smijati. Kajti dekletovi okorni čevlji in siromašne cunjice obleke so malo kazale na vilo. Hajmo se dvigne.

— Dekle! Kaj hočeš tukaj?

Dekle molči in se nanj še vedno ozira s plahim, napol zaupnim pogledom.

— Dekle! Od kod prideš?

— Od tam! — pravi s tihim, mehkim glasom in pokaže proti strmi, sneženi planjavi, ki se je visoko nad gozdom raztezala proti navpični skalnati steni.

— Od tam? — ponovi Hajmo ter preleti z neverjetnim pogledom nežno dekletovo postavu. Tam gori je bilo težko in nevarno hoditi. Samo en napačen korak na snegu, ki sta ga voda in pomladanski veter gladko izprala, in človek bi naglo drčal navzdol. Kam? Krvava podoba, ki se je Hajmonu na to tiho vprašanje pokazala pred očmi, zbudi v njegovih prsih težak občutek in pravi:

— Dekle! To je bila huda pot. Vesela bodi, da si prišla zdrava nazaj!

Dekle pa zmaje z glavo in se smeje. Čisto zvoneč, otroški smeh!

— Toda, kaj si iskala tam gori?

— Sneženke, — pravi ter pridvigne pokrov košarice, ki je bila do polovice napolnjena z onimi nežnimi, belimi cvetlicami, ki so tako lepe in tako hladne kot zimsko jutro. Nato pa dekle zopet smeje pogleda loveca.

— Bil je tudi velik napor! Že od jutra sem na nogah in sem našla komaj toliko cvetlic, da zadostujejo za majhen venec. Samo že pozno v letu in stebila so povečini že odevetela.

— Za koga pa so te cvetlice?

— Za grob našega dobrega gospoda. Pojutrnjem je Veliki petek.

Nekaj časa oba molčita. Hajmo pogleda na prazni križ; nato zopet pogleda v dekletove oči in vpraša:

— Kdo pa si?

— Gitli! (Brigita). In ti?

— Samostanski lovec.

— Novi?

— Da! Kje si pa doma, dekle?

— Doli v samostanski vasi.

Hajmo se prestraši.

— Toda dekle! Kako pa boš našla pot domov? Še danes?

To je pot, katere ne prehodiš v petih urah. In še temna noč bo.

— Vem za planinsko kočico, pol ure od tukaj; tam bom prenočila.

— Zeblo te bo. Noč bo mrzla.

(Dalje prihodnjiki.)

SREČEN PRISTANEK

Ko se je v veliki višini pokvaril motor, je letalec uspešno spustiti se na dvorišče neke hiše v Western Springs, Ill. Letalo se je le malo poškodovalo, letalec je pa rešil življenje sebi in trem potnikom.

NEWYORŠKI PABERKI

Ker vas je mnogo zvedelo za petje našega radio-zbora po mojih "newyorških paberkih", smatram za umestno, da se vam tudi potom "newyorških paberkov" zahvaljujem za laskave priznavanje zboru za lepo petje in lep program. Posebno se pa zahvaljujem za odkritosrčno kritiko, ki jo hočemo vpoštevati v prid zboru in pesmi.

Ob tej priliki vam hočem predstaviti naše poštvene pevce in pevke, ki so omogočili takšen program.

Začnimo kar pri sopranu. Sopran-solo (Lepa si Marija) je pela Miss Mary Archull, cerkvena pevka in članica društva "Bled" in je v naselbini zelo cenjena sopranistinja. — Mrs. Mary Češark, hči Mrs. Mary Balantič, je pela alt v duet-solo z Mary Archull. Pred leti je bila članica pevskega društva "Danica" v Brooklynu. Dasi ravno jo zadržujejo materinske skrbi v hiši, vendar je drage volje sodelovala pri našem prvem nastopu, in upamo, tudi za naprej. — Tenor-solo v pesmi "Kukavica" je pel Mr. Charles Guardia (nič v sorodu z newyorškim županom!), član društva "Domovina". Kdor ga pozna po postavi, bi mu nobeden ne prisodil tako močnega glasu, da s svojim tenorjem zadostuje sam za precejšen zbor. — Mr. Anthony Svet, Jr. je pel bariton-solo v cerkveni pesmi "Lepa si, Marija". Je član in tajnik društva "Slovan". To so bili solisti na tem programu.

Mrs. John Ručigaj mi je znana že precej časa. Toda njen krasni sopran sem odkril šele pri koncertu ob "Slovanovi" dvajsetletnici, ko je igrala na odru edino žensko ulogo pri spevoigr "Kovačev študent". Takrat se mi je tudi zaiskrila ideja o radio-zboru in sem jo

"GLAS NARODA"
zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

Iz Jugoslavije.

Pretrsljiva ljubavna tragedija.

Na sveti večer se je v Sv. Mateju pri Kastvu v Primorju odigrala strašna tragedija, ki je zahtevala dve mladi življenji. Mlad orožnik je iz ljubeznivosti ustrelil svojega tovariša in njegovo ženo, svojo prejšnjo ljubico.

Kmalu po popolnoči je bila sušaka reševalna postaja telefonirano pozvana na pomoč k Sv. Mateju, ker da se je bila na tamošnji orožniški postaji odigrala pretrsljiva tragedija. Ko so reševalci prispeli tja, so našli orožniškega narednika Franca Judara mrtvega, kuharico orožniške postaje Ireno Osendorfovo pa težko ranjeno. Mladenko so v brezupnem stanju prepeljali v bolnico na Sušaku.

Irena Osendorfova je bila rojena leta 1908 in je doma iz Laškega. Pred leti je prišla k Sv. Mateju za kuharico na orožniško postajo, kjer se je vanjo zaljubil orožniški kaplar Mato Barešič. Nedavno pa je bil Barešič premeščen v neko vas blizu Kastva, na njegovo mesto pa je prišel kaplar Fr. Judar. Irenin rojak. Kmalu sta postala prijatelja in med njima se je razvilo ljubavno razmerje; hotela sta se poročiti. Nedavno pa se mu je Irena izneverila in je sklenil osvetiti se ji. Na sveti večer bi morala Irena, ki je bila znana kot izvrstna cerkvena pevka, peti pri polnočnici, a je to odklonila, češ, da je zadržana.

Barešič je pa slutil, da nekaj ni v redu in kmalu je zalotil Ireno in Franca skupaj. Brez vsakega povoda je potegnil samokres in s prvim strelom teko ranil Ireno, z drugim pa na mestu ubil Judara.

Po krvavem zločinu je Barešič prerezal žice telefonske napeljave orožniške postaje in pobegnil. Kmalu so drugi orožniki našli Judara mrtvega, Osendorfovo pa težko ranjeno. V bolnici na Sušaku so se zdravniki zelo trudili, da bi ji rešili življenje, a je bil ves trud zaman in na Štefanovo je okrog 14 podlegla poškodbam.

12 let je že zaradi umora.

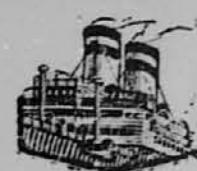
27. oktobra je 22-letni Bona Terzič iz Vladimirovcev pri Osijeku ustrelil posestnika Jovana Maričiča, ker je ta pred nekaj leti ustrelil njegovega očeta. Te dni se je moral morilec zagovarjati pred osiškimi sodiščem in je bil obsojen na 12 let ječe, plačati pa mora tudi 11.000 Din odškodnine rodbini prizadetega Maričiča.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTCOVANJE

18. januarja: Olympic v Cherbourg
19. januarja: Be de France v Havre
20. januarja: Conte di Savoia v Genova
21. januarja: Europa v Bremen
22. januarja: Berengaria v Cherbourg
23. januarja: Lafayette v Havre

30. januarja: Manhattan v Havre
2. februarja: Champlain v Havre
3. februarja: Rex v Genova
6. februarja: Olympic v Cherbourg
9. februarja: Bremen v Bremen
10. februarja: Be de France v Havre
13. februarja: Conte di Savoia v Genova
14. februarja: Washington v Havre
15. februarja: Berengaria v Cherbourg
21. februarja: Saturnia v Trst
22. februarja: Europa v Bremen
23. februarja: Olympic v Cherbourg
24. februarja: Champlain v Havre
27. februarja: Manhattan v Havre
Rex v Genova

MOŽ Z DOBRIM NOSOM

Svatba angleškega princa Jurija s princeso Marino je privabila v London iz vseh krajev velikega angleškega imperija goste in radovednoče. Med drugimi je prispel v London tudi arabski drogerist Hadzi Šejk Džalal Kvarejši, ki se izdaja za direktnega potomca drugega mohamedanskega kalifa Omara Velikega. V London je prispel zato, da bi pripravi za vojvodinjo Kentsko posebno novo dišavo. Mož že od mladih nog potuje po divjih krajinah, kjer išče redke delitve rastline in zelišča. Njegov vonj je izredno razvit. O šejku pripovedujejo, da je že v mladih letih vse, kar mu je prišlo v roke, najprej poduhal in kar mu ni ugajalo, je takoj vrgel proč.

Šejkov nos je pa tudi primerno velik in zavarovan. Pri sestavljanju svojih parfumov rabi Hadzi Šejk samo cvetlice in zelišča. Angleškemu novinarju, ki ga je posejil, je dejal, da ga denar ne zanima, ker mu je vse na svetu njegov vonj.

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učenci se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN

TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASNO PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA

"GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1935? — STANE 50 CENTOV. — NAROČITE GA ŠE DANES